

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 15/2021
30.03.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца СОКОЈ – Организација музичких аутора Србије Београд, Мишарска број 12-14, чији је пуномоћник Милутин Трнинић, адвокат у ..., против туженог Јавно предузеће Пошта Србије, Београд, улица Таковска број 2, ради исплате дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 9Пж 6104/18 од 13.08.2020. године, у седници већа одржаној 30. марта 2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

Ревизија тужиоца **СЕ УСВАЈА, УКИДА СЕ** пресуда Привредног апелационог суда 9Пж 6104/18 од 13.08.2020. године и предмет се враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Привредни суд у Београду је пресудом 24П 7792/2015 од 11.09.2018. године, констатовао да усваја тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу плати износ од 58.165.824,37 динара са законском затезном каматом почев од 30.12.2015. године до исплате и износ од 1.525.200,00 динара на име накнаде трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Одлучујући по жалби туженог, Привредни апелациони суд је донео пресуду 9Пж 6104/18 дана 13.08.2020. године којом је преиначио пресуду Привредног суда у Београду П 7792/2015 од 11.09.2018. године и пресудио тако што је одбио тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу плати износ од 58.165.824,37 динара са законском затезном каматом почев од 30.12.2015. године до исплате и обавезао је тужиоца да туженом плати износ од 195.000,00 динара на име накнаде трошкова парничног поступка и износ од 390.000,00 динара на име накнаде трошкова другостепеног поступка.

Против наведене пресуде је тужилац изјавио дозвољену и благовремену ревизију, којом другостепену пресуду побија због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку учињених од стране другостепеног суда, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/2011 ... и 18/2020) и одлучио да је ревизија тужиоца основана.

Предмет тужбеног захтева је ауторска накнада за реемитовање музичких дела са репертоара тужиоца од стране туженог као корисника коме је уступљено право кабловског реемитовања музичких дела за период од 01.01.2012. године до 31.12.2014. године.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су 23.07.2010. године закључиле уговор којим је тужилац, организација која се бави колективним остваривањем ауторских права на територији Републике Србије, дао туженом као кориснику дозволу и неискључиво уступио право кабловског реемитовања музичких дела која спадају у репертоар тужиоца. Уговором је предвиђено да је за коришћење репертоара тужени дужан да тужиоцу достави податке о броју прикључака и попис канала са пуним називом канала и назнаком земље порекла, са стањем на дан првог у месецу за који се накнада плаћа, а најкасније до 5.-ог у месецу за претходни месец. Тужени се уговором обавезао да тужиоцу плаћа ауторску накнаду за реемитовање музичких дела са репертоара тужиоца у износу од 0,38 динара (без ПДВ) по прикључку по каналу месечно, односно 4,57 динара (без ПДВ) по прикључку по каналу годиштење, у 2010. години, која накнада ће се за наредне године утврђивати усклађивањем накнаде уговорене за 2010. годину са порастом цена на мало на основу званичних података Републичког завода за статистику. Уговор је закључен на неодређено време почев од 01.02.2010. године. Тужилац је обавестио туженог да је на основу дописа Ратела од 07.08.2014. године и извештаја Ратела утврдио да постоје значајне разлике између података које је тужени доставио тужиоцу по уговору и података које је доставио Рателу, па је позвао туженог да достави податке о тачном броју канала и тачном броју корисника за период од 01.01.2012. године до 31.12.2014. године, што тужени према наводима тужиоца није учинио. Првостепени суд је из налаза и мишљења судског вештака утврдио да према достављеним подацима Ратела и важећој тарифи укупна накнада за цео обрачунски период 2012., 2013. и 2014. године износи без ПДВ-а 91.381.092,68 динара, а са ПДВ-ом 109.198.699,45 динара, а након умањења за раније фактурисане и наплаћене износе да накнада износи без ПДВ-а 48.702.873,75 динара а са ПДВ-ом 58.165.824,37 динара. Тужилац је фактурисао накнаду обрачунату према подацима које му је доставио тужени. Тужени је за цео утужени период сваки месечни извештај тужиоцу достављао идентичан, у смислу броја претплатника и броја канала, док се подаци које је доставио Рателу, о броју претплатника и канала, разликују од података који су достављени тужиоцу.

Код утврђења да тужени није доставио тужиоцу за утужени период све неопходне податке релевантне за обрачун ауторске накнаде за кабловско реемитовање, иако је то била његова обавеза у складу са уговором закљученим са тужиоцем, првостепени суд је закључио да тужени тужиоцу није платио ауторску накнаду према стварном броју прикључака и канала за утужени период и обавезао га да плати разлику између фактурисаног и наплаћеног износа од стране тужиоца, и укупног износа који је тужени дужан да плати тужиоцу, што износи 58.165.824,37 динара.

За приговор застарелости првостепени суд је нашао да је неоснован применом одредбе члана 387. Закона о облигационим односима, о заостарном року од 3 године, кога је рачунао почев од дана када је тужилац примио допис Ратела, од 07.08.2014. године.

Другостепени суд је пошао од одредбе уговора кога су закључиле парничне странке, из члана 10., по којој је тужени дужан да до 05-тог у месецу за претходни месец обавести тужиоца о свим променама које могу утицати на обрачун ауторске накнаде, те да подаци достављени после наведеног рока неће утицати на обрачун накнаде. Другостепени суд сматра да је битно да је накнада фактурисана од стране тужиоца, плаћена од стране туженог, и налази да су на тај начин парничне странке у целини испуниле своје уговорне обавезе у спорном периоду и да тужилац нема право да накнадно врши поновни обрачун ауторске накнаде и захтева исплату новог изоса у односу на онај који је фактурисао. Управо из садржине наведеног члана уговора сматра да произилази да се након достављања података од стране туженог и извршеног обрачуна и фактурисања, те плаћања од стране туженог, не може вршити измена обрачуна накнаде, било у вишем, било у нижем износу. Ово с тога што се иста одредба мора примењивати и у ситуацији када би на основу накнадно достављених података ауторска накнада била у нижем износу од фактурисане, и када на основу касније прибављених података ауторску накнаду треба обрачунати у вишем износу. Сматра да је садржина споразума парничних странака да накнадно прибављени или достављени подаци неће утицати на обрачун ауторске накнаде, да је тужилац прихватио као релеванте оне податке које у уговореном року добија од туженог, тако да без основа потражује износ из тужбеног захтева.

Ревизијски суд сматра да је погрешно тумачење одредаба уговора које даје другостепени суд. Како ревидент указује, одредбом члана 10. Уговора странке нису предвиделе да накнадно „прибављени“ подаци неће утицати на обрачун ауторске накнаде. Овакво тумачење из одредбе члана 10. Уговора било би у супротности са овлашћењем кога је тужени дао тужиоцу по одредби члана 12. Уговора, да тужилац врши најширу контролу документације која се односи на прикључке, назив и број канала, путем представника које тужилац одреди, и да је то тужени дужан да му омогући. Није уговорен рок у коме би тужилац био овлашћен да спроведе провере података које му је доставио тужени. Зато се не може прихватити за заснован на одредбама уговора закључак другостепеног суда да је тужилац прихватио као релевантне оне податке које у уговореном року добија од туженог и да након обрачуна и фактурисања ауторске накнаде не може вршити њене измене, као последицу провере података које му је доставио тужени. Такво схватање управо је супротно начелу савесности и поштења, којих су уговорне стране дужне да се придржавају у заснивању и у остваривању права и обавеза из уговора. Није тужилац несавестан што је фактурисао ауторску накнду према подацима које му је доставио тужени, већ је тужени несавестан ако је доставио нетачне податке. Према одредби члана 148. Закона о облигационим односима на коју се и другостепени суд позива, уговор ствара права и обавезе за уговорне стране, па је тако обавеза туженог била да достави податке који одговарају стварном броју прикључака и канала и стварном броју корисника. Тачност података доведена је у питање подацима које је тужилац прибавио. Уколико висина накнаде не одговара уговореној према стварном броју корисника и канала које је користио тужени у спорном периоду, тада тужени није испунио своју уговорену

обавезу на плаћање накнаде, све сагласно одредби члана 17. став 1. Закона о облигационим односима, те тужилац има право да од туженог захтева испуњење преостале неиспуњене обавезе по одредби члана 262. став 1. Закона о облигационим односима и то у износу према параметрима како је то уговореном предвиђено.

Другостепени суд, због погрешне примене одредаба уговора, које су за странке материјално право, и цитираних одредаба Закона о облигационим односима, није ценио жалбене наводе од значаја за висину евентуално ненамирене обавезе туженог према тужиоцу, нити основаност приговора застарелости. Како је тужбени захтев усмерен на испуњење уговорне обавезе, застарни рок је одређен одредбом члана 374. Закона о облигационим односима. Застарни рок од три године почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, према одредби члана 361. Закона о облигационим односима. Како су уговорне стране уговорице накнаду по прикључку по каналу у годишњем износу, произилази закључак да обавеза плаћања доспева 5.-ог у првом месецу за претходну календарску годину и од наредног дана се рачуна застаревање. Према наведеним одредбама произилази да није релевантан за почетак застаревања дан када је тужилац сазнао за податке од Ратела.

Како је другостепени суд о тужбеном захтеву одлучио погрешном применом материјалног права, како је напред изнето, и није ценио приговоре на утврђену висину обавезе, нити на одлуку првостепеног суда о приговору застаре, нису расправљене ни битне чињенице од значаја за одлуку о тужбеном захтеву. То су чињенице о висини евентуално преосталог, ненамиреног потраживања тужиоца које није застарело.

То су разлози због којих је ревизијски суд усвојио ревизију и укинуо другостепену пресуду по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку и вратио предмет другостепеном суду на поновно суђење.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић